

Posamezne številke.
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

„Tabor“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18 uri
datum naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12.50, za ino-
stano D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.50.
Izsesti po dogovoru.

Naročila se pri upravi „Tabora“,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslaniha plačana v gotovini.

TABOR

Knjižnica liceja

Posamezne številke.
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern 27.0.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS političnega
reda št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sobota 10. novembra 1923.

Številka: 255.

Nemčija.

Maribor, 8. novembra.

Prezident Masaryk je nedavno izja-
vil, da ne veruje v razpad Nemčije.
Morda bo bodočnost potrdila njegovo
mnenje. Položaj je sicer nejasen in še
nikdar ni bilo pred Nemčijo toliko mož-
nosti kot jih je sedaj. Kljub vsej raz-
sežnosti državne krize pa ni pričakovati,
da bi se razpadla Bismarckova državni-
ška stavba. Bavarski separatizem že dol-
go ni več odpor proti prusianizmu, boj
med katoliškim in protestantskim men-
talitetom, boj med jugom in severom.
Bavarska je že del časa trdnjava tiste-
ga nemškega nacionalizma, ki je bil v
svetovni vojni poražen. Motili so se, ki
so mislili, da mu je Foch zadal smrtni
udarec. Misel močne, velike, imperijali-
stične Nemčije še živi in bo živela. Ne
bomo vpraševali, zakaj je ravno Bavar-
ska postala Piemont novega nemškega
jedinstva. V času, ko slišimo dan za
dnem o bavarskem separatizmu, se nam
zdi tako vprašanje napačno in nepotrebn-
o. Toda če si ogledamo ideologijo da-
njašnjih predstavitev »bavarske reak-
cije«, vidimo, da je v bistvu ista kot
ideologija severo-nemških nacionalistov.
Bavarski separatizem je taktična pote-
za. Socialni, gospodarski in politični
vzroki so napravili iz Bavarske barijere
nemškega nacionalizma. Na Bavarskem
si dele vpliv agrarci in zastopniki sred-
nje industrije. Njih vzajemno sodelova-
nje je kmalu izpodrinilo socialiste in
komuniste. Mnogi socialisti so šli v na-
cionalistični tabor. Bavarska ima tedaj
veliko svobodnejše roke nego severna
Nemčija, kjer so socialistične mase zelo
močne. Bavarski separatizem je pravza-
vno geslo proti socializmu. Severo-nem-
ški nacionalisti dobro vedo, da se Bavarci
borijo tudi za njihove interese. Nevero-
jetno je, da bi se bavarski nacionalisti
borili zoper berlinsko vladno, če bi bila
slednja nacionalistična. Neverjetno je,
da bi še enkrat trčila severonemški in
južnonemški nacionalizem. Videli pa smo
borbo severonemškega socializma z juž-
nonemškim nacionalizmom. Še nedavno
je bila ta borba jako plastična: ko se je
na Saksonskem organizirala socialistič-
no-komunistična vlada, je bavarski »sepa-
ratizem« dosegel kulminacijo. München
je hotel z znanim radikalnim nastopom
ojačiti pozicijo berlinskih nacionalistič-
nih elementov. Jasno je bilo na prvi po-
gled, da se bo državna vlada morala od-
ločiti za Bavarsko ali za Saksonsko.
Dr. Stresemann se je po kratkem taktič-
nem omahovanju odločil: izpodbil je
Saksoncem nože. Socialistično-komuni-
stična postojanka je padla. Sedaj so mo-
rali socialni demokrati izstopiti tudi iz
vladne koalicije. Vsekakor je to neuspeh,
kajti njih sodelovanje za vladno je po-
menila kontrolo nad nacionalisti. Odslej
se bo nacionalistična ofenziva vršila na
ločenih frontah, ki nosijo na zunanjo »se-
paratistično« masko, ki pa imajo skupen
vzrok. Tako bo pogon nad socialisti
lažji, tako pa bo tudi razvoj vsenemške
nacionalistično-monarhistične akcije bi-
trebši in uspešnejši.

Socialna demokracija, ki je bila v
Nemčiji izredno močna, je doživela da-
leko večji poraz. Nje rešitev bi bila v
revolucionarni borbi zoper nacionaliste.
Toda to borbo bi moglo izvršiti edino le
komunistično krilo. Zadnje mesece so ko-
munistične vrste naglo zrasle, vendar pa
je danes najverjetnejše, da so jih nacio-
nalisti daleč nadkrili. S trenutne per-
spektive se obeta Nemčiji meščanska
vojna. Kdo bo močnejši: kapital ali pro-
letariat? Najverjetnejša je pač zmaga
močnejšega, to je kapitala, ki ima za sa-

Reško vprašanje na mrtvi točki.

Beograd, 10. nov. Ponovna pogaja-
nja med Beogradom in Rimom radi Re-
ke so ostale brez rezultata in jih je smat-
rati bolj kot kondiranje terena z obeh
strani. Polkovnik Daskalović, vodja naše
komisije za razmejitev z Italijo, je po-
zvan v Beograd, da poda svoje mišljenje
o event. korekturi meje, ki bi jo mogli
zahtevati od Italije. Vesti, da naša vlada

namerava vpostaviti žel. promet med
Brajdico in Reko, se na službenih mestih
kategorično odbijajo. Z naše strani se ta
promet ne bo otvoril, dokler ne bo defini-
tivno rešeno in odstavljeno z dnevnega
reda vprašanje Reke. Vlada se sedaj ba-
vi z mislijo, da otvori promet med Braj-
dico in Zagrebom. O tej zadevi so storje-
ni vsi potrebni koraki.

Novi zapletljaji med Poljsko in Rusijo.

London, 9. nov. Po vestih iz Mo-
skve je sovjetska vlada poslala poljski
vladi ostro noto, v kateri protestira proti
incidentom na poljsko-ruski meji s stra-
ni poljskih straž. Dalje protestira nota
proti umoru ruskega vojnega komisarja
v Voliniji in proti izgonu nekaterih rus-

kih državljanov iz Poljske. Zahteva po-
jasnila o teh dogodkih in izjavlja, da bo
v slučaju, če poljska vlada ne da zadost-
nih objašnjenj, sovjetska vlada izvršila
represalije proti Poljakom, ki živijo v
Rusiji.

Protifašistovski blok v italijan. parlamentu.

Rim, 9. nov. Pred otvoritvijo italijan-
skega parlamenta se opaža v krogih opo-
zicije živahno gibanje. Agencija »Volta«
javlja včeraj v posebnem komuniqueju,
da opozicija pripravlja naskok na vladno.
V protifašistovski blok vstopijo klerikal-
ci, socialisti in neke skupine demokra-
tov, podpirali ga bodo pa tudi komunisti

in anarhisti. Agencija »Volta« skuša po-
kazati, da v fašistovskih krogih nihče ne
posveča pažnje temu gibanju, češ da
Mussolini uživa tak prestiž, da ga ni mo-
goče vreči. Fašistovska vlada, pravi a-
gencija »Volta«, je sigurna, da ji bo pa-
lament izglasoval pooblastila.

Usodni dnevi Nemčije.

Borba nemške države proti bavarskim prekucuhom.

Ves promet na Bavarskem ustavljen.

Berlin, 9. nov. (Wolff). Nemška dr-
žavna vlada je izdala oklic na nemški na-
rod podpisan od državnega predsednika
Eberta in državnega kancelerja dr. Stre-
semanna, v katerem pravi med drugim:
V času največje zunanje in notranje
politične sile poskušajo zaslepieneli raz-
biti nemško državo. V Münchenu je obo-
rožena tolpa vrгла bavarsko vladno, zaprla
bavarskega min. preds. v. Knillinga in si
arogirala pravico ustanoviti državno
vlado, poklicati generala Ludendorffa za
takozvanega poveljnika nemške armade
in določiti Hittlerja, ki si je šele pred
kratkim pridobil nemško državljanstvo,
za voditelja usode Nemčije. Ni treba pov-

darjati, da so sklepi pučistov ničevi. —
Kdor podpira to gibanje, zagreši veleiz-
dajo. V usodni uri nemškega naroda in
nemške države pozivamo vse prijatelje
domovine, da se zastavijo za obrambo
državnega edinstva, reda in svobode. —
Ukrenjeno je vse za premaganje pučistov
in za vzpostavitev reda in se bodo tozadev-
ne odredbe izvedle z brezobzirno ener-
gijo.

Berlin, 9. nov. Državna vlada je ra-
di odstavitve ustavne vlade na Bavar-
skem ustavila ves promet na Bavarsko.
Kakoršnekoli dajatve države za Bavar-
sko so do vzpostavitve ustavnih razmer
na Bavarskem prepovedane.

OTVORITEV ŽEL. ZVEZE BRAJDICA — REKA — PREDMET POGAJANJ.

Sušak, 9. novembra. Vest, da bo ob-
novljen promet med Bakrom in Brajdico,
je vzbudila na Sušaku zadovoljstvo. Po-
sebna deputacija se bo podala v Beograd,
da pospeši rešitev.

Rim, 9. novembra. Z ozirom na poro-
čilo Stefanijske agencije, da bo obnov-
ljen promet na progi med Reko in Braj-
dico, izjavljajo vladni krogi, da je vest
prezgodnja in da gre zgolj za razširjenje
jugoslovanskega notranjega prometa do
Brajdice. O vzpostavitvi prometa med
Reko in Brajdico se bodo vršila pogaja-
nja v poznejšem času.

NOV ZAKON GLEDE ZASEBNIH ŽELEZNIC.

Beograd, 9. novembra. Vlada je iz-
delala zakonski načrt, ki se tiče zaseb-
nih železnic na ozemlju naše države. Ka-
kor znano, imajo družbe, čijih last so
vicinalne proge, svoj sedež na Dunaju
oziroma v Budimpešti. Po novem zakonu
bodo morale prenesti centralo na naše
ozemlje.

URADNIŠKE KONFERENCE V BEO- GRADU.

Veliko razburjenje radi pragmatike.
Beograd, 9. novembra. Sinodi ob 9.
uri bi se imelo vršiti v dvorani Eskompi-
ne banke veliko zborovanje uradništva,

da zavzame stališče napram novemu u-
radniškemu zakonu. Zborovanje je bilo
preloženo na danes ob 16. uri popoldne.
V uradniških krogih vlada veliko raz-
burjenje in ogorčenje nad posameznimi
določbami uradniškega zakona.

ŽOMBOLJE ODPSTOPIMO RUMUNJI.

Beograd, 9. novembra. Vest, da bo
naša država odstopila Rumuniji kraj
Žombolja in še dve vasi, je sedaj uradno
potrjena. V zameno dobi Jugoslavija
srbski vasi Modošim in Pardenj ter 20
kilometrov tik ob meji ležeče železniške
proge.

Beda nemške dece.

Berlin, 8. nov. V včerajšnji seji cen-
tralnega odbora za pomoč v inozemstvu
se je konstatiralo, da je beda nemške de-
ce strašna. Tisoči nemške dece so izroče-
ni smrti vsled lakote.

BORZA.

Curth, 9. nov. (Izv.) Predborza. Pa-
riz 32.15, Beograd 6.55, London 25.02, Pra-
ga 16.43, Milan 24.97, Newyork 564.75, Du-
naj 0.00795.

Zagreb, 9. nov. Pariz 492—496, Švica
1530—1535, London 383.25—384.25, Dunaj
0.12125—0.12225, Praga 251—253, Milan
382.25—483.25, Newyork 85.5—86.

bo nacionalistične množice, inteligenco
in omladino.

Nedvomno bo poraz socialnih demo-
kratov in zmaga nacionalistov velikega
pomena za bližnjo bodočnost Nemčije. Ne-
kateri opozarjajo na analogijo med boji
v Italiji proti socialistom in med seda-
njo ofenzivo nemških »fašistov« proti
socialni demokraciji. Analogija je do-
kaj točna. Ali je kapitulacija italijan-
skega socializma in komunizma predigra
kapitulacije nemškega socializma, naj-
močnejšega v Evropi? Če sodimo po ne-
uspehih socializma na vsej črti, v vseli
državah, kjer je bil na vladi, je progno-
za proletarskega gibanja kljub ruski re-
voluciji temna. Morda baš zaradi ruske
revolucije...

Nastop reakcije v Nemčiji pomeni o-
jačenje svetovne reakcije. Odpira se per-
spektiva novih imperijalističnih vojn...
Ali pustimo ugibanja in prerokovanja.
Obnovitev nemškega nacionalistično-
monarhističnega režima bo postavila
evropsko politično življenje pred novo
situacijo. In nanjo moramo biti pri-
pravljeni tudi mi, ki smo še nedavno ru-
šili stebre nemškega mostu k Adriji in
čez Balkan na vzhod.

Politične vesti.

* Razsulo demokratske stranke. Pod
tem nadpisom omenja »demokrate« v »Ju-
tranih Novostih« tudi mene se tičeče
dogodke v načelstvu demokratske stran-
ke v Mariboru, govori o razdoru med
menoj in drugimi demokrati, o dolgu
stranke in podobno ter prihaja vsled te-
ga do zaključka o razsulu. Tazaključek
ni utemeljen. Stranka nima dolga. Raz-
dora v stranki ni. Stara in vsakomu znava
na stvar je pa, da sem jaz strog nasproti
političnim prijateljem, če treba v jav-
nem delovanju kaj popraviti. To pa mo-
re biti le dobro za narod. To ni razdor.
Splošno je odveč govoriti o porazu de-
mokracije. To je trenutna prikazen ne le
pri nas, ampak tudi drugod. V Avstriji
je pri zadnjih volitvah propadel še zadnji
demokratski poslanec. Za prihodnost
pa to nič ne pomeni. — Maribor, 9. nov.
1923. — Dr. Vekoslav Kukovec.

* Enotno napredno fronto zadnji čas
zopet zagovarja »Slov. Narod«. Nas to
iskreno vesel, zlasti še, ker je bil včas
ravno »Slov. Narod« tisti, ki nam je me-
tal polena pod noge, ko smo mi že pred
dvema leti začeli boj za ustvaritev eno-
tne napredne fronte. Na vse to bomo po-
zabili, če bomo videli, da je zavzemanje
»Slov. Naroda« za koncentracijo napred-
nih sil v Sloveniji iskreno in bomo le
pozdravljali njegovo sodelovanje v tej
smeri.

* Kaj pravi dr. Šušteršič k zboru za-
upnikov SLS? Dr. Šušteršičev »Ljudski
tednik« pravi: »Zbor zaupnikov je izre-
ker popolno zaupanje Jugoslovanskemu
klubu ter mu glede taktike prepuštil svo-
bodne roke. Zaupniki SLS so prav storili,
da so prepuščili Jugoslov. klubu glede
taktike svobodne roke. Kdor je zavozil
slovensko politiko, naj tudi sam skrbi, da
je izpolnje iz blata. Kaj bi mu dajali le-
pe nauke, ko je pa že prepozno!«

* Razprava o proračunu vojnega mi-
nistristva se je pričela v sredo. Demo-
kratski poslanci, zlasti dr. Kumanudi in
Šečerov so kritizirali predloženi prora-
čun, ki izkazuje skoraj 2 milijardi din.
Zlasti je dr. Kumanudi nastopil proti po-
litikujočim oficirjem ter žigosal zadnje
upokojitve. Zahteval je nadalje, naj se
zvišajo najemnine za vojaške objekte,
tako da bodo odgovarjale današnjim dra-
ginjskim razmeram. Vojni minister je na-
to brez ugovora pristal ter izjavil, da ni-
kakor ne dopušča, da bi se vojaštvo vme-
šavalo v politiko, ker dobro ve, da bi to

Beleške.

Kdo pobija socialiste? — Dr. Brejčev stavitelj. — »Balkanovce«

Čitatelj z dežele nas vpraša, zakaj so narodno-napredni listi popolnoma pozabili socialne demokrate. Vedno je čuti o klerikalcih in radikaleh, o »rdečih« pa ni ne duha ne sluha. Ali ni to sumljivo?

Prav nič. Socialni demokrati so razdeljeni na toliko struj, da izvrše vsa opravila sami. Če je treba ošvrkniti mariborske socialne demokrate, se oglasi iz Krškega g. Bernot in jih »malaz«, da je veselje. Ako hočemo izvedeti, kaj dela g. dr. Lemež, vzamemo v roke Fabjančeve »Delavske Novice«, ki prinašajo »sveže« klobase o ljubljanskih socialistih. Iz »Zarje« pa seveda izvemo, kako je kaj med komunisti. V prejšnjih časih so skrbeli za pobijanje socialnih demokratov takozvani buržuji. Sedaj se pobijajo naši socialisti sami med seboj. Ali ni boljše tako, prijatelj z dežele?

Klerikalni gromovnik dr. Brejc je na zborovanju zaupnikov SLS hudo grmel proti centralizmu in govoril o slovenskih izdajalcih, ki so glasovali za vidovdanske ustavo. Nekateri pravijo, da dr. Brejc zopet čuti potrebo, postati predsednik deželne vlade in da je silno nervozen, odkar je Radič s svojo klepetavostjo tako razljutil radikalski Olimp, da je bil Markov protokol odpovedan. Drugi pa so mnenja, da je dr. Brejčev »mojstrski govore« samo maskirana jeza nad avtonomisti, ki so izblebetali, da dr. Brejc ni hotel sklicati pokrajinskega zbora. To je bilo pred Vidovdanske ustavo, ko sta gg. dr. Korošec in dr. Brejc centralizirala, da je imel sam g. Pašić izedno dopačenje nad njima.

Stipica Radič še vedno iz Londona piše, piše, piše. V enem zadnjih pisem pripoveduje anekdoto o bivšem srbskem poslaniku v Londonu g. Boškoviću in pokojnem članu Jugoslov. odbora g. Šupilu. G. Bošković se je tožil, da mora predolgo čakati v angleškem znanjem

avtonomizem. — Umazani narodni predstavniki v mornarico.

uradu, časi je elegantno oblečen, dočim je Balkanec Supilo prihajal v težkih čevljih, čudni obleki, neobrit, razkuštrani in umazan ter je bil pred elegantnim srbskim diplomatom pozvan k ministru. Angleži so g. Boškoviću pojasnili, da imajo rajši originalnega predstavnika hrvatskega naroda, ki se ne umiva in ki je zvest narodnim običajem in navadam nego diplomata, ki ga pisarji zunanega urada smatrajo za agenta velike modne tvrdke.

Tako piše Radič. Bržkone je zamenjal Supila s sedanjim »predstaviteljem hrvatskega naroda«, ki tudi trka na vrata angleškega zunanega urada in vabi tam mošnje pisarje na čajanke. Ker je Radič po svoji zunanosti zvestejši »narodnim običajem« nego izlizani SHS-diplomat, ima seveda več pristopa v Foreign Office; odtod tudi njegovi ogromni uspehi za jesenski homerule v Zagrebu.

Neblokaški hrvatski listi se bunijo, da Radič prikazuje Hrvate kot umazane, neobrite ljudi, ki se ne umivajo. Ker pa je znano, da Radič nastopa tudi v imenu Slovencev, bi naj SLS protestirala proti Stipičini fiziognomiji, kajti tip slovenskega obraza je gladko obriti g. dr. Korošec. Naši kmetje se ne dajo postaviti v isto vrsto z zagorskimi hribovci, ker se v Sloveniji porabi ne samo dovolj vode, ampak tudi častna količina mila.

»Balkan« piše, da je prestolonaslednik edini Srb v naši mornarici in da je dvomljivo, ali bo sprejet. »Balkanovce« vije zares balkanski. Vzrok, da ni bilo sprejetih v mornarico šestih 15 srbskih kandidatov, zbog katerih »Balkan« namerja lok proti »prečanski« admiraliteti, je pač ta, da so bili le eno stopnjo višje od analfabetov. »Balkan« je po vseh znamenjih eno stopnjo nižje. Zato je v nevarnosti, da bo njegov brod vrgla jugovina ob trdo skalo kulture...

pomenilo razpad vojske. Vsak slučaj, ki se mu prijavi, bo dal strogo preiskati in krivca pozvati na odgovor. Finančni odbor je zahteval, da mu vojni minister pred nadaljevanjem razprave predloži pregled sedanjega staleža oficirjev, na kar je bila seja zaključena. Jutri prične razprava o proračunu ministrstva za mornarico.

* Nove težkoče pri razmejitvi ob albanski meji. Albanska vlada je poslala italijanski, francoski in angleški vladi noto, v kateri protestira zoper odlok veleposlaniške konference in navaja težkoče pri razmejitvi med Albanijo in našo državo. Kakor znano, je veleposlaniška konferenca določila mejo na podlagi po-

ročil posebne komisije, ki vrši razmejitve. O priliki incidentov, ki so se dogodili ob meji, je jugoslovanska vlada zahtevala od konference veleposlanikov korekturo mej. Konferenca veleposlanikov je tej zahtevi ugodila, proti čemu sedaj ugovarja albanska vlada. Izgleda pa, da konferenca veleposlanikov njeni zahtevi ne bo mogla ugoditi, ker zahteva prebivalstvo samo, da se sporno ozemlje prizna naši državi.

* Hrvatski list v Subotici. Banjevački Hrvati so svoj čas izdajali v Subotici svoje glasilo pod imenom »Subotičke novine«. Ker niso soglašali z vojvodinsko radikalno politiko, so jim radikali list ustavili. Te dni pa je zopet začel izhajati.

stir ruški, Marko Pavrič, je bil imenovan za župnika.

Leto 1644 je za Ruše začetek nove slave dobe, na katero moremo biti ponosni. Slovence Jurij Kozina je ustanovil namreč tedaj, ko so razgrajali Turki po slovenskih tleh, ob času bojev, uporov in nemirov, tukaj v samotni vasi učilnico, ki je kmalu zaslovela po vsi notranji Avstriji ter se čudovito razvijala pod vodstvom priprostitih župnikov — Slovencev. V tej šoli se je izšlo 6931 učenec, med temi preko 600 plemenitnikov iz najodličnejših rodbin. Tukaj je prejel poleg treh nadškofov pouk 8 škofov, 17 prelato ter mnogo zgodovinsko znamenitih mož, ki so deloma bivali na cesarskem dvoru.

Raznovrstne nabožne ustanove so povisale slavo ruške cerkve daleč na okrog. Posebno zaslug za povzdigo Ruš je imela rodbina Jamnikova, iz katere se je porodilo petero vrlih ruških župnikov. Prvi župnik iz te rodbine, Luka Jamnik, je župnikoval od leta 1676—1698. Zaradi kreposti in neumorne delavnosti so ga nazivali ruškega Romula. Za njegovega duhovnega pastirstva so nedeljo Marijinega rojstva praznovali kaj slovesno. Jamnik je namreč uvel po vzgledu jezuitov duhovne gledališke igre. Postavili so kraj cerkve iz desk preprost oter, ter ga odlikali z zelenimi vejicami. Igralci so bili domačini — Rušani. Te igre so se

toda pod drugim imenom. Sedaj se zove »Hrvatske Novine«. Kakor izgleda, se Bunjevci vedno bolj oddaljujejo od dr. Korošca in približujejo Radiču, oziroma zagrebškimi blokašem.

* Protest Slovencev v Italiji. Slovenski obč. odbori v Julijski krajini po vrsti pošiljajo v Trst in Gorico odločne proteste proti uvedbi italijanskega učnega jezika v osnovnih šolah. V vseh protestih se priznava potreba pouka italijanskega jezika, odločno pa se protestira proti kršenju najsvetejših pravic jugoslovanskega naroda v Italiji.

* Nov turško-italijanski incident. — Turške pomorske oblasti so pred par dnevi zaplenile pri Smirni šest italijanskih ribiških čolnov. Posadko so poslali s parnikom »Jonas« v domovino. Italijanski konzul v Carigradu je radi tega poslal turški vladi oster protest. Za odškodnino zahteva 792.000 lir. Turške oblasti tega nočejo priznati ter stoje na stališču, naj italijanski ribiči ribarijo doma ob italijanski obali.

* Nova koalicija v Avstriji na vidiku. Avstr. krščanski socialci, ki so izšli iz zadnjih volitev v narodno skupščino kot relativno najmočnejša stranka, še vedno vršijo pregovore o tem, kako bi konkretizirali svoj parlamentarni program v bodočem zasedanju. V zvezi s tem se pretresa vprašanje o sodelovanju v Velenemci in o koaliciji z njimi. V tem slučaju bi se ne obnovila koalicija med kršč. socialci in soc. demokrati. Med Velenemci pa je močna struja, ki se protivi vsaki koaliciji in tudi kolaboraciji s kršč. socialci ter zahteva za stranko svobodne roke napram vladi. Večina pa je baje tudi med Velenemci za koalicijo s kršč. socialci.

* Prevrat na Bavarskem. Hitler, vodja narodnih socialistov na Bavarskem, je s svojimi zvestimi v noči na petek vrgel dosedanje bavarske vlado in sestavil novo, ki pomeni še ostrejši nacionalni kurz. Istočasno so od vseh strani vdrla njegove bojne formacije in zasedle vsa važnejša mesta. Izkazuje se, da gre Hitlerjeva akcija tudi preko mej Bavarske, kakaj Hitler je dal proglasiti Ludendorffa za diktatorja in za vrhovnega poveljnika armade. Kriza v vladi Nemčije se je seveda s tem poostрила. Državna vlada se je takoj po sprejemu poročila o dogodkih na Bavarskem dolgo v noč posvetovala o nadaljnjih ukrepih.

Dnevna kronika.

— Gibanje med uradničtvom proti službeni pragmatiki raste od dne do dne. Zlasti je razvrstitev uradništva v kategorije izzvala v uradniških krogih veliko ogorčenje. Te dni se vrše v Beogradu važne konference uradniških organizacij iz cele države, da zavzemo stališče napram uredbi o razvrstitvi. O sklepih bomo poročali.

— Spremembe pri vlakih na koroški progi. Od dne 15. novembra tl. izostaneja

predstavljale vsako leto ob cerkveni slovesnosti do l. 1722. Mogočen je bil njih vtisek na priproste gledalce. Predmet iger je bila večinoma legenda. Leta 1684 so igrali: Juriš pred turški tabor pred Dunajem. Dne 8. septembra l. 1714 je duhovna igra tako silno pretresla, da je nastopni dan vse vrelo k spovednici. V katerem jeziku so se izvajale te igre, o tem molči kronika. Vendar nam je znano, da so bili igralci ruški domačini, tedaj večji le slovenskega jezika; takisto so bili gledalci slovenski romarji, ki so umeli le slovenski. Iz teh okolnosti sklepam, da so se igre predstavljale običajno v slovenskem jeziku. Le o igri l. 1700 kronika izreco povdarja, da se je najprej igrala v nemškem, ponavljala pa v slovenskem jeziku. Leta 1722 se je vršila zadnja predstava; pri tej so nabrali med romarji za ono dobo veliko svoto 300 goldinarjev. Leta 1779 za župnika Marka Golčnika, je nastal v Rušah grozovit požar, ki je vpepelil župnišče, cerkev in mnogo hiš. Začeli so zidati župnišče in cerkev iznova; okoli l. 1783 je bila cerkev dozidana. Leta 1751 je prejelo 40.000 vernikov sveto obhajilo, in l. 1698 se je v Rušah bralo 2500 maš. Za župnika Luke Jamnika je romalo v Ruše mnogo kristjanov, ki so utekli turški sužnosti, med temi je bil tudi hrvatski vojak Štefan Tarnovič, katerega so Turki l. 1683 vneli pred Du-

na progi Maribor gl. kol. — Bleiburg brzovlaka št. 409 in 410. Odhod vlaka 409 od Maribor gl. kol. ob 2.20, prihod vlaka 410 v Maribor gl. kol. ob 3.13.

— Aretirani in izpuščeni. Pred 8 dnevi so v Guštanju aretirali na podlagi nekkih ovadb 4 člane tamošnje »Svobode« radi — komunistične propagande. Danes so bili vsi radi pomanjkanja dokazov izpuščeni.

— Avtomobilski promet med št. Petrom v Sav. dol. in Vranskim se 12. tm. zopet redno prične. Odhod z Vranskega ob 5.30 in ob 9.30, nazaj iz št. Petra ob 8.30 in ob 4.10.

— Smrt plemenite Jugoslovenke. V noči 31. okt. je umrla v Macinovi Medjimurju gospa Marica Jambrovič, sestra znanega politika dr. Iv. Novaka. Ženi, katere hiša je v najtežjih dneh bila ognjišče hrvatskega in jugoslovanskega rodoljubja, ženi, ki je s sveto ljubeznijo gojila plamen narodne zavesti med ljudstvom, blagi materi in vzorni soproggi bodi ohranjen blag spomin tudi med nami.

— Planinska koč na Vršču se ho proda. Poročali smo, da je podružnica Slov. plan. društva v Kranjski gori sklenila prodati svojo planinsko koč na Vršču, ki je pripadel Italiji. V javnost je ta vest o prodaji zbudila ogorčenje. Sedaj poročajo iz Ljubljane, da je osrednji odbor SPD ta sklep kranjskogorske podružnice razveljavil.

— Na rudarski šoli v Celju je imenovan za profesorja v 6. čin. razr. g. Andrej Toskar, rudarski nadsvetnik v pokolu.

— Za apostolskega administratorja v Baranji in v Slavoniji za 29 župnij, ki so pripadale doslej pečurjski škofiji, je imenovan djakovski škof Akšamović.

— Bogoslovje v Subotici. Ministrstvo ver je odredilo, da se otvori v Subotici katoliško bogoslovje, ki naj se pozneje premešči v Beograd.

— Ureditev naših kopališč. Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo naredbu, da morajo vsi lastniki privatnih kopališč do konca meseca februarja 1924 predložiti projekte za ureditev in povzdigo kopališč. Ako se ne bi odzvali, jim odvzame ministrstvo pravico do eksploatacije mineralnih voda in jo podeli dotičnim občinam, okrožjem ali pa privatnikom.

— Razprava proti Paškijevecu in Therryju prične 26. tm. in bo trajala 12 dni. Za njo vlada velik interes.

— Največji betonski most na Balkanu. Sargan. Vzpon od ene osi do druge znaša 55 metrov. Most je zgrajen iz armirane betona in je največji betonski most na Balkanu sploh.

— Nedeljski počitek italijanskega vojninstva. Zadnji italijanski službeni list prinaša naredbu, s katero se prepoveduje v vseh tiskarnah nedeljsko delo, to je od nedelje 6. ure zjutraj do ponedeljka 6. uri zjutraj. S to naredbu je uveden tudi v Italiji nedeljski novinski počitek, kakor je uveden n. pr. v Angliji.

Fridolin Kaučič:

Ruška gimnazija. *)

Ruška vas blizu Maribora je za nas Slovence zaradi svoje zgodovinske preteklosti jako važna. Ze v 9. stoletju je stala na desnem bregu Drave, tam kjer je sedaj zidana ruška cerkev, neznatna kapelica, posvečena Mariji. Blizu te kapelice so slovenski splavarji kaj radi ustavljali splave, da so se priporočali za daljino pot Bogorodici. L. 900 je Edmund pl. Weissenegg ondi, kjer je bila postavljena lesena kapelica, položil temeljni kamen novi cerkvi, ker se je bil tako zabljudil. V petih letih je bila stavba dovršena. Brat tega cerkvenega graditelja Caharija pl. Weissenegg, je bil prvi ruški duhovnik, a šele 37. duhovni pa-

*) »Notata Rasfensia antiquissimis documentis et varijs fide humana dignis autographis descripta.« To kroniko, sestavljeno z neumornim trudom, četudi ne povsem zanesljivo, je spisal Jožef Avgustin Marian, duhovni pomočnik in učitelj ruške učilnice, v latinskem jeziku. To rokopisno knjigo je dal častni kano-nik in župnik pri Sv. Petru blizu Maribora, Marko Glaser, rojen Rušan, dragoceno vezati, pa tudi prepisati in iz latinsčine v nemščino (zakaj ne v slovensko?) prevesti. Različni drugi viri

najem. Leta 1703 je došel tudi iz sedem-letnega turškega jetništva bogoslovec Bolfenk Serepec, ki se je hrabro bojeval s Turki; ostal je v Rušah za duhovnega pomočnika in učitelja... Ustanovnik ruške gimnazije je bil, kakor je bilo že povedano, ruški župnik Jurij Kozina, kateri je otvoril učilnico l. 1645 s 17 učenci. Pomožna učitelja sta bila duhovnik Boštijan Strempf in Janez Pilat. Ze v naslednjih 4 letih nahajamo tu gojence iz najodličnejših rodbin Statjerske in sosednih dežel. Gojenci so bili sprejeti v starosti od 9—10 let. Število učenecv je raslo od leta do leta. Do vrhunca je dospela ruška gimnazija l. 1698, pod vodstvom župnika Luke Jamnika, ki je imel 220 gojencev, med temi 21 grofovin in baronov. Podučevali so na ruški gimnaziji po učnem načrtu jezuitov na podlagi materinščine. Za dečka slovenske narodnosti je bil nastavljen učitelj za nemščino (instr. germ. juvenl). Latinsčina je bila glavni predmet v vseh tedanjih gimnazijah. V latinsčini se je predavala večina predmetov. Ko so jeprazavala večina predmetov, so zidali okoli 1744. leta ustanavljali učilnice po Notranjem Avstrijskem, začela je ruška učilnica hirati, popolnoma nehala je pa l. 1758, ko je bila ustanovljena v Mariboru jeziška gimnazija. Ravnatelji in učitelji so bili ruški župniki in duhovni pomočniki, skoraj sami Slovenci.

Mariborske vesti.

Maribor, 9. novembra 1922.

Imenovanje. Kapelnik vojne muzike mariborske g. Ferdo Herzog je imenovan za kapelnika II. razreda.

Rapalski večer. Podružnica Jugoslovenske Matice v Mariboru priredi ob priliki obletnice Rapalske pogodbe, v ponedeljek dne 12. novembra t. l. v Narodnem gledališču »Rapalski večer«. Spored: 1. Jenko: »Kosovo«, ouvertura, vojaški orkester, dirigent g. kap. Herzog. 2. O historični pomembnosti Rapalske pogodbe govori g. prof. dr. Franc Kovačič, predsednik Zgodovinskega društva, odbornik Jugoslov. Matice, 3. a) Zajc: »Domovini i ljubavi«, b) G. Krek: »Tam zunaj je sneg...«, sopran solo gđ. Slavica Mezgečeva; na klavirju spremlja gđ. Minka Zacherl. 4. Igo Gruden: »Tržaški bratovi«, deklamira gđ. Anica Hočevnar. 5. P. Muser: »Spomini z juga«, fantazija, izvaja vojaški orkester, dirigira g. Herzog. 6. a) E. Adamič: »Čuj nas zemlja«, b) Fr. Ks. Vilhar: »Moja ladja«, moški zbor Glasbene Matice, dirigira g. ravnat. Topič. 7. B. Smetana: »Iz domovine«, izvaja komorni virtuos g. K. Sancin, na klavirju spremlja ga. Mirca Sancinova. Odmor. 8. S. Rukić: »Jugoslov. ples«, izvaja orkester, dir. g. Herzog. 9. Igo Gruden: »Vizije«, deklamira g. Franc Smerdu. 10. A. Dvořák: Sonatina v G-duru: I. Allegro risoluto; H. Larghetto; III. Scherzo cholto vivace. IV. Finale. Allegro. Izvaja g. kom. virt. K. Sancin, spremlja ga M. Sancinova. 11. Vladimir Nazor: »Galeoti«, recitira g. prof. J. Ribarič. 12. E. Adamič: »Moravska narodna«, mešani zbor Glasb. Matice. Dirigira g. ravn. Topič. Pozivamo občinstvo, da v obilnem številu poseti to umetniško in nacionalno prireditev!

Za Jugoslovensko Matico je daroval g. Oskar Mislej 25 D. Denar v našem uredništvu.

Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek 12. nov. 1923 bo predaval prof. Iv. Pavai o demokraciji in diktaturi, kar se bo deloma že nanašalo na zadnja predavanja o sodobni Rusiji, splošno pa bo predavatelj podal zgodovinski pregled državnih oblik oziroma vlad. — Za trgovski tečaj so se doslej prijavili šele 4 obiskovalci, a treba jih je najmanj 25, ako naj se tečaj otvori. — Predavanja so nekomur dostopna in brezplačna.

Predavanje o Koroskem. Jugoslov. Matica v Mariboru priredi za širše občinstvo v nedeljo od 10½—11½ v Mestnem kinu predavanje s 60-imi skioptičnimi slikami. Kdor ni videl tega slikovatega dela naše domovine, naj ne zamudi ugodne prilike. Sedeži po 1, 2, 3 D, lože po 5 D priid Jugoslov. Matiči. V nedeljo predpoldne vsi v Mestni kinol

Martinov večer Sokola v Mariboru. Se enkrat opazujemo narodno občinstvo na Martinov večer Sokola, ki se vrši jutri, v soboto, ob 20. uri v vseh prostorih

Ravnateljji so bili: od leta 1645 do 1774 bile župniki: 1. Jurij Kozina (ustanovnik), 2. Baltazar Peterič, 3. Boštijan Štrempl (Rušan), 4. Janez Hauptmann (Rušan), 5. Luka Jamnik (Rušan), 6. Francišek Ser. Fabijan, porojen v Kamniku na Kranjskem, 7. Matija Gubanec, 8. Stefan Jamnik, 9. Henrik Jamnik, 10. Jakob Jožef Jamnik, doktor bogoslovja, 11. Henrik Ziga Jamnik, 12. Adam Marinčec, 13. Josip Urner, 14. Martin Hrapot. Kot profesorji so delovali na ruški gimnaziji duhovni pomočniki in posvetni svetelji, malodane sami Slovenci. Le tu pa tam najdeš nemško ime.

Kronika marljivega Marjana tudi pri vsakem gojenju navaja, do kakega dostojanstva je došel v poznejšem življenju. Iz teh beležk lahko sklepamo, kako plodovito je delovala ruška gimnazija. Da Ruše so bile kraj, kjer se je pred več ko 200 leti izobraževala in vzgojevala domača in tuja mladež, namreč cvet kmetijskih in meščanskih dečkov. Zasluge tega zavoda, kateremu so bili slovenski duhovniki voditelji in učitelji, svedoči nam najbolje ogromna množica škofov, prelato, diplomatov, učiteljev, umetnikov itd., katerim se je tu v mlada srca vcepila prva kal ljubzni do vede, ki je pozneje vzplamtela v mladeničih in moških. Nad 6000 učencev, se je tu šolalo v letu 113 let.

Natančen izpisek vseb »enega« si si

Narodnega doma. Spored je zelo zanimiv in bo nudil obilo zabave. Po sporedu licitacija žive gosi, nato pa prosta zabava in ples. Posetite to prireditev v čim večjem številu.

Grajska klet. V soboto 10. nov. zvečer in nedeljo 11. nov. dopoldan in zvečer koncert nar. žel. gl. društva »Drava«. Dopoldan začne ob pol 11. uri, zvečer ob pol 20. uri.

Pomoč invalidom za božične praznike. Mestni magistrat mariborski poroča: Glasom razpisa pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 5. tm. št. 32.658 je priredila 27. sept. 1923 Konjiška inšpekcija v Zemunu konjsko dirko, koje čisti dobiček v znesku 10.667,70 D bode ista razdelila kot pomoč za božične praznike invalidom, ki so v zelo slabih gmočnih razmerah. Tozadevne prošnje je vposlati najdalje do 15. tm. mestnemu magistratu mariborskemu. Natančni pogoji so razvidni iz »Oglaš« v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 5-I.

Sestanek obrtnikov. V nedeljo dop. ob 9. uri se vrši v hotelu »Kosovo« sestanek obrtnikov vseh strok brez ozira na strankarsko ali narodnostno pripadnost. Na dnevnem redu je protest proti nezaslišno visoki odmeri davkov. Poroča delegat trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Slovensko obrtno društvo poziva vse obrtnike, člane in nečlane, ki so bili previsoko in neupravičeno obdavčeni, da prinesejo v pisarno (Grajski trg št. 1) izkaze o predpisanih davkih za l. 1921, 1922 in 1923. To naj store nemudoma, ker so podatki potrebni že za nedeljsko zbiranje.

Hotel Kosovo. Vsako soboto koncert. Podaljšana policijska ura. Izvrstna stara in nova vina. Dnevno čevabčiči po 1 D, ražniči po 3 D.

Javna dražba zarubljenih predmetov. Mestni magistrat poroča: Dne 1. decembra 1923 ob 10. uri vršila se bode javna dražba zarubljenih predmetov in sicer: 1 bencin-motorja, izdelek tovarne De Dien Bouton (je štiristaktni stroj opremljen z vplinjevalcem in pripravo za enakomerni tok, z elektregeneratorjem, vžigalcem in s kolebnim kolesom ter lesno jermanico). Dražba je v mestni plinarni, Plinarniška ulica.

Kavarna Frankopan. Danes v soboto 10. nov. koncert. Igra priljubljeni tercet. Postrežba točna. Za obilen obisk se priporoča Ivan Kokol, kavarar.

Tudi posledica vojne. Pod tem naslovom smo te dni prinesli vest, da je poštnege uradnika g. Stefana Derganca na polic. plesu v Götzovi dvorani prišla padavica, da je padel s stola in se pobil. Informacija ni bila točna. G. Derganca je popadla bolezen v nedeljo opoldne pred Götzom, baš ko je šel iz službe k obedu v uradniško menzo.

Kolesar povozil dečka. Danes dopoldne je v Meljski cesti neki kolesar povozil illetnega šolarja Friderika Co-

cer dobro došel kot donesek k zgodovini prosvete, toda prostora nam nedostaja, in dovolj bodi, ako navedem samo dija-ke iz najvišjega tedanjega plemstva.

Gojenci ruške gimnazije so bili grofi iz sledečih rodbin: Adelstein, Attems (8), Barbo, Breuner (10), Buccellini, Cobenzl, Coltin, Corenini (2), Christak-nik (3), slovensko-koroski plemenitaši, Cronsfield, Dietrichstein, Draškovič (3), Dornbach, Engelshaus (2), Erdödy (2), Frankopan (2), Galler (11), Gais-ruck (10), Gallenberg (2), Gleispach (2), Grotteneg, Harrach, Hardegg, Hein-richtsberg (2), Heister, Herberstein (17), Inzaghi (6), Jovaňović, Katzi-ner, Kellersberg, Khünburg, Krems-feld, Khimberg, Kysel (Kisel iz Fužin pri Ljubljani), Lamberg (2), Lanthi-eri (4), Lodron (2), Lichtenberg, Lylis (2), Marsberg (2), Nadasdy (2), Oetting, Petazzi (Petač), Paradeiser, Purg-stall (4), Putterer (3), Rabathy (2), Rothay, Rindsman, Rosenberg (6), Rathall, Sauer (8), Scherfenberg, Schrottenbach (4), Speier, Stampfer, Steinpeiss, Sido-ni (2), Strassoldo, Stubenberg (6), Stürkh, Tattenbach (2), Thurn (4), Thonhausen, Turjaški (4), Urson-beck (2), Ungnad Vetter von der Lillie, Wagensberg, Webersberg, Weitenberg, Weitenberg, Weichsenwolf, Weismannsdorf, Weidenstein (7), Windisch-grätz (2), Wurmbraund (7), Zeno-bio, Zippari (2).

kaña, ki se je vračal iz šole. Deček ima na nogi zmečkane prste. Prepeljali so ga v bolnico.

Prodaja vojaških objektov v Mari-boru. Razglaš se: V pisarni inženirskega oddelka dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Kongresni trg 1 vršila se bo dne 16. novembra t. l. ob 11. uri tretja javna ustmena dražba za prodajo skladišča v Einspillerjevi ul. v Mariboru, dne 15. nov. ob 11. uri dop. ponovna javna ustmena dražba za prodajo barak »Dunaj« v Mariboru in dne 20. nov. ob 11. uri dop. ponovna javna ustmena dražba za prodajo dravske vojašnice v Mariboru. Pogoji za to dražbo so razvidni vsaki dan med uradnimi urami v pisarni inženirskega oddelka dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Kongresni trg 1. Pravico za pogajanja pri tej dražbi ima vsakdo, ki ni izključen iz vdeležb na dražbah. Vsi dražbeniki položijo kavecijo in sicer naši državljani 5, inozemci pa 10% začetne svote. Kavecija se mora položiti na blagajni dravske diviz. obla-sti v vojašnici Vojvode Mišića (bivši bel-gijski vojašnici) na dan pred dražbo in s sprejetim reversom o položeni kaveciji pride dražbenik na dražbo.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Petek, 9. nov. Kralj na Betajnovi. E. Zadnjič v sezoni.

Sobota, 10. nov. Traviata. D. Gostova-nje g. Skrivaniča, člana zagrebške opere.

—□—

»Kralj na Betajnovi«. Danes v petek 9. nov. se vprizori zadnjič v tej sezoni krasna Cankarjeva drama »Kralj na Be-tajnovi«. Predstava se vrši za ab. E. Pri tej priliki opozarjamo cenj. občinstvo, da se vrši predstava za ab. E. kjer je še več lepih vrst sedev in lož na razpolago.

»Traviata«. V soboto, 10. nov. se po-novno vprizori Verdijeva »Traviata«, kjer bo nastopil v vlogi Alfreda g. Skri-vanič. G. Skrivanič je rodom Dalmati-nec in je danes eden najodličnejših pev-cev zagrebške opere. S svojim zvenečim sonornim tenorjem si je v kratkem času pridobil simpatije zagrebške publike. Po-sebne uspehe pa je doživel g. Skrivanič baš s partijo Alfreda v »Traviati«. U-spehi, ki jih je imel odlični pevec na zagrebški operi, nam jamčijo za lep u-metniški užitek.

Koncert Betteto-Simeňe. V najkraj-šem času priredita odlična gosta ljub-ljanske opere g. Betetto (bas) in g. Si-mene (tenor) koncert v tuk. gledališču. Ker je zanimanje za ta koncert že sedaj veliko, opozarjamo cenj. občinstvo, da si bo pravočasno oskrbelo vstopnice.

Gg. abonentom. Ker za vplačanje abonmana poteka že drugi rok, a neka-teri gg. abonentje še prvega obroka niso plačali, prosimo cenj. abonente, da ne-mudoma store svojo dolžnost. Gg. abo-nentje naj blagovolijo upoštevati, da ima naše slabo subvencionirano gledali-šče več nujnih denarnih obveznosti, ki jih je treba v najkrajšem času porav-nati. — V nasprotnem slučaju bomo pri-morani gg. abonentom poslati opomina na njihove troške.

Objave.

§ JAD »Triglava« v Zagrebu naznanja svojim članom, da se vrši dne 10. nov. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih Pri-laz 34-III. prvi redni občni zbor s sede-čim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsed-nika. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo revizorjev. 5. Votitve novega odbora. 6. Slučajnosti. Vabimo tudi cenj. gg. starejšine. — Odbor.

§ Mestni kinol. »Snežni raj«, komedija v 3. činih, v glavni vlogi Bruno Kastner in Fery Sikla, se predvaja v petek, so-boto, nedeljo in ponedeljek.

Gospodarstvo.

g Delniška pivovarna Žalec Laški trg v nemških rokah. S prodajo delnic pivovarne Žalec Laški trg s strani celjske Posojilnice in nekaterih zasebnikov Lju-bljanskemu kreditnemu zavodu (ki je na znani način nacionalizirana dunajska Kreditanstalt), je prišlo podjetje v nem-ske roke. Upravni svet je podal demisijo. Odstopil je tudi dosedanji ravnatelj g. Smrtnik.

g Državna obrtna banka. Te dni so kon-čala v ministrstvu za trgovino in obrt pogajanja glede ustanovitve Državne obrtne banke. Pravila so bila sporazum-no z zastopniki trgovske in obrtne zbor-nice sestavljena in bodo te dni od mini-strstva potrjena. Namen banke je podpi-rati obrtništvo z dovoljevanjem kreditov na menice, na izgotovljeno blago, za iz-vršitev obrtniških del ter za ustanovitev skupnih prodajaln za obrtniške izdelke. Glavnica se porazdeli tako, da prevzame država 40, obrtniki 51%, ostanek pa pri-jateljji obrtništva. Banka bo tudi skrbela za stalne razstave obrtniških izdelkov.

g Nova tovarna konzerv. Skupina švi-carskih in angleških finančnikov je pro-sila za dovoljenje za zgradbo velike, mo-derne tovarne konzerv v Koprivnici. Iz-delovala bi konzerve za vojsko, poleg tega pa kot posebno specialiteto v na-poseben način pripravljene masti kuh-a na svinjska stegna. To bi bilo delikatesno blago a izvoz v Švico in Anglijo, kjer se smatrajo na ta način prirejena ple-

Proč s tintnikom!

Ze za malo denarja
dobite novo
Nalivno-pero

Penkulu-Pen

z lahko izmenljivim jeklenim peresom. Enkrat na teden s tankim črnilom napolnjeno piše čisto in zanesljivo kakor zlato nalivno pero. Patentirano v vseh državah.

Izdelek iz lesa z napolnilnikom in izdelek iz kavčuka sistem avtomat, dvema peresama

Din. 17-50

Din. 35—

Poslužite se Penkala-svinčnika! To je prvi vedno našiljeni in za pisanje pripravljeni krajon. Piše tanko grafitom in v barvah. Dobi se v vseh pa-irnicah.

četa za največjo delikateso. Ker imamo pri nas dobro razvito prašičjerejo, bi bilo dovolj blaga za predelavo, z izvozom tega blaga pa bi prišlo v državo zopet mnogo zdrave valute.

g Znižanje carine na uvoz svinj v Švici. Ker so v zadnjem času cene svinjam v Švici precej poskočile, je zvezni svet znižal uvozno carino, da bi na ta način pripomogel k znižanju cen. Znižana carina znaša za žive svinje 30 (sedaj 50) frankov, žive svinje pod 60 kg teže 24 (40) frankov. Znižanje je veljavno samo do 1. decembra t.l.

g Strokovni sovet poljedelskega ministrstva je glasom poročila iz Beograda sklenil za dne 16. t.m., da izreče svoje strokovno mnenje o raznih tekočih zadevah. Sovet je sestavljen iz strokovnjakov vseh panog poljedelstva, hidrotehnik in veterinarstva.

g Gorostasne cene v Nemčiji. V Nemčiji so se zopet povrnil v dobo uradno določenih cen. Vendar pa te cene izkazujejo tako ogromne vsote, kakor jih niti sovjetska Rusija ni poznala. V Rusiji so računali na milijone, Nemčija pa je že prekoračila milijarde. Tako so uradno določene cene v Monakovem sledeče: funt kruha 22 milijard mark, 1 žemlja 2,2 milijarde, liter mleka 45 milijard, liter pi-va 44-64 milijard po kakovosti. Vozni list za cestno železnico stane za najkrajšo progo 5 milijard mark.

Izpred sodišča.

Maribor, 7. novembra.

Če dva ljubita eno...

Na binkoštno nedeljo, dne 20. maja ponoči, je stal pod oknom Lize Kaučičeve v Pavlovskem vrhu, okraj Ormož, in se pogovarjal z njo, njen sosed Franc Pajek. Ravno takrat pa je prišel k Kaučičevi tudi njen bivši fant Franc Verbnjak iz Mihalove v družbi svojega bratrance, 23letnega vinčarskega sina Ivana Verbnjaka v Vetihanah. Franca Škerjanca in Ivana Kotnika. Prišlo je do prepira, tekom katerega je Franc Verbnjak udaril Pajeka s palico po glavi. Ker je napaden uvidel, da mu proti nevarnost, je zbežal proti svojemu domu. Njegovi nasprotniki pa za njim in so ga dohiteli na dvorišču. Tam je dobil najprej udarec s palico po roki, nakar ga je Ivan Verbnjak ranil z nožem tako v trebuh, da mu je prerezal veliko arterijo. Ivan Verbnjak, ki svoje dejanje prizna, je bil

Pierre Loti:

Azijada.

(Dalje).

(23)

Često sediva pred ognjem kakor dva otroka, ki sta se zresila in govorita pametno o svojih minulih neumnostih; sediva in se razgovarjava o blaznih trenutkih v Solunu, o toplih nočeh po nevihti, ko sva se potikala po poljih kakor dva zločinca — ali po morju kakor da sva bila brez uma — govoriva pretrgano, bolj s pogledi nego z besedami.

Najbolj čudno je, da res ljubim Azijado. »Modri cvet najvne ljubezni« je znova vsevetel v mojem srcu, odkar se ga je dotaknila goreča mladostna strast. Ljubim in obožujem jo z dna srca!

XLIV.

Bilo je neko nedeljo, ko sem se v veliki zimski soncu vračal proti domu. Ob prihodu v Ejub sem opazil, da se je na trgu zbrala velika gruča domačinov v brizgalikami.

»Kaj goril« sem vprašal vzemirje-ta.

Imel sem zmiraj skrivnostno slutnjo, da bo moja hiša zgorela.

»Beži, beži, Arif,« mi je dejal stari Turek, »urno teči, tvoja hiša goril«.

Nekako ravnodušno sem se bližal hiši, ki je nadila toliko varnega zavetja moji ljubezni in ki sva jo oba okraše-vala s tako skrbjo.

Gruča mi je napravila prostor zlovočno in sovražno. Stare ženske v ozadju so hujšale ljudstvo in mi pretile; baje je bilo čutili vonj po žveplu in vi-heti zelene plamene, zaradi česar se je v ženskih očeh zjasnila tajinstvenost mo-je osebnosti: bil sem čarovnik. Staro ne-

obsojen radi hudodelstva težke telesne poškodbe na 10 mesecev težke ječe. Franc Verbnjak in Franc Škerjanec pa se bode-ta zagovarjala radi lahke telesne poškod-be pred okrožnim sodiščem v Ormožu.

Varnost na glavni cesti?

Okoli Hoč pri Mariboru se fantje kaj radi stepejo, če so pijani. Kakor doka-zuje sledeči slučaj, tudi v Ptujski okolici in drugod ni so nič bolji, ako ga imajo v glavi. Dne 2. avgusta t. l. zvečer se je vračal kolar Ivan Dobaj proti svojemu domu. Kakih 200—300 korakov pred svo-jo hišo je bil napaden. Skočili so namreč trije komaj po 18 let stari fantje k nje-mu, ga vrgli na tla in so ga začeli tepsti. Da je pa bolje izdalo, so vzeli iz bližnje-ga plota kole in late, ter so ga dobobra naščikali. To pa brez vsakega vzroka. Le vino jim je dalo korajžo. Dobaja so prišli domači iskat in so ga vodili domu. Doma so ga slekli in pri tem opazili, da je njegova listnica, v kateri je bilo prej 420 din., prazna. Vsi trije napadaleci so bili obtoženi in 7. t. m. pri okrožnem so-dišču v Mariboru obsojeni in sicer Ivan Rajš na 3 tedne, L. Lah in Fran Bezjak pa vsaki na 14 dni strogega zapora. Vrh tega pa morajo plačati solidarno 996 din. poškodovanec in sodnijske stroške, ka-kor tudi stroške njihovega zapora.

Tatinska družba.

Početkom junija je bilo izvršenih v raznih delih Maribora in v okolici več večjih tatvin. Nekaj tatov je bilo obsoje-nih že v zadnjem porotnem zasledanju, trije pa (Maks Tramšak, mesar iz Slov. Bistrice, v Gradcu rojeni monter Ivan Keršič in v gostilni Prohaska uslužbena Angela Punčuh iz Slov. Bistrice) pa so se dne 9. t.m. morali zagovarjati pred okrožnim sodiščem, prva dva radi tatvine konjske oprave pri tovarnarju Durjavi in več ur, oblek in drugih predmetov, ki so jih shranjevali pri Punčuhovi. Vsi taji-jo. Na podlagi izpovedb prič pa jih je sodišče spoznalo krivim in je bil ob-sojen Maks Tramšak na 18 mesecev, Ivan Keršič na 2 leti in Angela Punčuh na 1 leto ječe. Vsi so prijavi vzklic.

Sport.

g Nogometno prvenstvo Poljske. V Varšavi se je preteklo nedeljo odigrala odločilna tekma za nogometno prvenstvo Poljske. Zmagal je lvovski Pogon proti krakovski Visli z 2:1 pred 20.000 gledalci.

zaupanje, ki je tlelo pod ljudsko rado-vednostjo, je v tem trenutku zopet vzplamtelo. Bilo je treba opreznosti.

Približal sem se hiši. Duri so ležale na tleh, na oknih so bile izdrtle lesene mre-že: skozi streho se je valil dim. Vse je bilo na stečaj odprto in oplenjeno od druhali, ki ob takih nesrečah pridrvi iz najskritejših kotov Carigrada in nosi, kar se da nositi. Vstopil sem v hišo: črna voda, pomočana s sajamii, je curljala z zoglenelega tramovja...

Požar je bil medtem že pogasen. Zgo-rel je samo del hiše. Bil sem dovolj hladnokrvn, da sem obvladal položaj; bašibozniki so izruvali tatov lahko pri-dobljeni plen, izpraznili trg in razgnali druhal.

Pri večnih durih sta se postavila na stražo dva zaplaja. Poveril sem jima varstvo imetja ter sem odplul v Galato, koteč poiskati Ahmeda, ki je imel zmi-raj dober nasvet in čigar prijateljstva po-moč mi je bila v tem trenutku nenado-mestljiva.

Čez dobro uro sem dospel v tesne ga-latske ulice in obiskal razne beznice in kavarne; ali Ahmeda ni bilo nikjer.

Vrnil sem se sam in se vlegel v sobo, ki ni imela šip na oknih in vrat; odeje so smrdele po dimu in sajah in v sobo je prihajal oster mraz. Spal sem prav malo in misli so mi bile zmedene; ta noč je bila ena najneprijetnejših v mojem živ-ljenju.

XLV.

Zjutraj se je Ahmed vrnil. Skrbno sva preiskovala pogorišče; škoda je bila manjša nego je izgledalo sinoči in se je dala popraviti brez posebnih žrtv. Uni-čeni del hiše je bil prazen in neobstano-van; ostali del je bil sicer v strašnem neredu in poln nesnage, predmeti so leža-

Sokolsko društvo v Mariboru naznanja, da se vrši telovadba moške in ženske dece, moškega in ženskega naraščaja članic (dijakinj) po sledečem načrtu:

Oddelek:	telovadi v	od	v telovadnici	vaditelj (ica)
Moška deca 6-10 let	torek—četrtek	17 ¹ / ₂ —19	Zrinski trg	Dekleva Janko
Moška deca 10-14 let	torek—petek	16—17	"	Dr. Maks Kovačič
Moška deca 6-14 Magdal.	četrtek—sobota	15—17	Magdalenska šola	Horvat
Ženska deca 6-10 let	torek—petek	14—15	Zrinski trg	Leskovar Vida
Ženska deca 10-14 let	torek—petek	15—16	"	Peric Adela
Ženska deca 6-14 Magdal.	sreda—petek	15—17	Magdalenska šola	Lavrenčič Ivan
Moški naraščaj 14-16 let	torek—četrtek	18:30—20	Krekova ul. realka	Cestnik Pero
Moški naraščaj 16-18 let	ponedeljek—petek	18:30—20	"	Dr. Ljudevit Pivko
Moški naraščaj 14-18 Obr.	torek—četrtek	20—22	"	Česen Ivan
Ženski naraščaj 14-16 let	sreda—sobota	17:30-18:30	"	Mačus Franjo
Ženski naraščaj 16-18 let	ponedelj—četrtek	17—18	"	Kranjc Ljudevit
Ženski naraščaj 14-18 Obr.	sreda—sobota	18:30—20	"	Mačus Franjo
Članice (dijakinje)	torek—petek	17—18	"	Kranjc Ljudevit

Z redno telovadbo se prične v ponedeljek, 12. novembra. Prosimo stariše, da pošiljajo svojo deco in naraščaj redno k telovadbi. — Mladinski odsek.

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in je-dilne sobe najceneje v zalogi. Sercer in drug. Vetrinška ul. 2. 2175 80—30

Za trgovino z mešanim bla-gom, združeno z gostilno, se išče tem primerno izobražena gospodinja, katera ima veselje za na deželo. Pogoji poštenost in marljivost. Ponudbe na a-pravništvo pod »Poštenost«. 2501 3—2

Samostojno vodilno mesto išče seriozna 40 letna reprezentacija zmožna dama, večša več jezikov in glasbe, ter ima izredno gospodinjstvo spret-nost. Eventuelno se udeleži tudi pri kakem dobičkonem podjetju. Ponudbe pod »Stalno mesto« na Aloma Company Ljubljana. 2500

Sprejme se hišni sluga, samec ili poročen, brez otrok. Ugodni pogoji: hrana in stanovanje poleg plače. Ponudbe na Oskrbništvo dijaškega doma v Ptuj. 2493 3—3

Radi preselitve prodam dve kompletne bel sobi, po-polnoma novi. Naslov se izve v tvernici čokolade »Sana«. Hoče pri Mariboru. 2503

Drva, premog, oves, koruza, opeko, trgovsko opravo, voz, sivalni stroj, avto proda An-drej Oset, Aleksandrova ce-sta 57. telefon 88. 2408 6

Omara, trdi les, 360 D. divan 500 D. miza stolice, omara za perilo 200 D. otomana in drugo pohištvo na prodaj. Vpraša se: Rotovski trg 8. I. nadstr., levo. 2506

Gostilna „Pri zlatem konju“. V soboto 10. novembra Mar-tinov večer. Pojedina gosk in trofov. Za obilen obisk se priporočala A. M. Nekrep. 2407

Perilo za pranje se vzame na dom po znižani ceni. — Vprašati pri Mariji Skrbinc, Strossmayerjeva ulica 3.

POZOR!

TRGOVCI MANUFAKTURNEGA

BLAGA!

Podružnica **Wilm Pick**

MARIBOR

Aleksandrova cesta 26

nudi blago za poznano nizko,

ceno kakor v centrli v

Zagrebu.

NA VELIKO!

2—2 2416

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljske Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Ma-ribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega vse ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na-menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—.

Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

plačati visoko globo, ker sem spravil v nevarnost ves Ejub; končno sem moral dati odškodnino hišnemu posestniku in popraviti hišo na lastne stroške.

V Turčiji ne smeš preveč polagati na druge, ampak se moraš v prvi vrsti za-nesti nase; pogumni človek lahko vse do-seže in smelost je povsod najizdatnejši pripomoček. Ves večer sem se vedel kot gospod, ki se zaveda svoje vzvišenosti in oblasti, Ahmed pa je neprenehoma nali-val in goste s šaljivimi vprašanji od-vračal od predmeta, ki jih je pravzaprav prišel v mojo hišo. Godba je delala peklenski hrup in čez dve uri je postal položaj paradoksen: moji gostje niso več razumeli drug drugega in so se jeli pre-pirati med sabo. To je bil zaključek pro-cesa.

»Tako, Loti, zdaj jih imamo,« mi je dejal Ahmed. »To je moje delo. Vsem Stambulu ne najdeš človeka, ki bi tako spretno odvrnil nevarnost od tebe.«

Imel je prav. Položaj je bil zapleten in komičen. Prebrisani Ahmed je o-toliko nagrajivosti in humorja, da je o-kužil vse ostale: nisem mogel odoleti svojim akrobatskim nagibom in sem se postavil na roke ter izvedel dvojne glo-vovalne produkcije, ki sta napolnili gle-dalce z neobičajnim občudovanjem.

Ahmed je izkoristil to pavzo in je po-tisnil vsakemu gostu v roke njegove gra-maše, kožuh in svetilko: tako je bila ob-ravnava zaključena, ne da bi sodniki pri-Sli h kakemu sklepu.

Konec in moralni nauk. Nisem se dal zapreti in tudi kazni nisem plačal. Hiš-ni posestnik je dal popraviti hišo na lastne stroške, zahvaljujoč Allahu, da mu je bil pustil vsaj polovico. Ostal ser-tudi nadalje ejubski ljubljencec.

(Dalje prihodnjik.)